

Beslutad av
Vård- och omsorgsnämnden

Dokumentansvarig
Socialdirektör

Gäller fr o m
2025-02-11

Senast reviderad
[Klicka för att ange datum](#)

Diarienummer
VON-2024/282.256
Typ av styrdokument
Aktiverande styrdokument/program

Strukturprogram för vård- och omsorgsboenden i Huddinge kommun

Tallgårdens vård- och omsorgsboende

Innehåll

Strukturprogram för vård- och omsorgsboenden i Huddinge kommun.....	1
Huddinges inriktning för vård- och omsorgsboenden.....	2
Beskrivning av nuläge.....	4
Vård- och omsorgsboenden för äldre över 65 år.....	4
Geografi	5
Befintliga byggnaders tekniska livslängd och ändamålsenlighet	6
Omvärldsanalys.....	7
Geografi	7
Volymplanering	7
Minskat platsbehov genom ökade stödinsatser i hemmet.....	7
Vård- och omsorgsboenden för övriga målgrupper	9
Framtida behov	10
Val framåt	11

Huddinges inriktning för vård- och omsorgsboenden

Utgångspunkten för verksamheten är att äldre personer i Huddinge kommun ska kunna och vilja bo kvar hemma så länge som möjligt. En viktig del i att uppnå detta är ett fortsatt fokus på arbetet med förebyggande och hälsofrämjande aktiviteter och insatser. I enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet arbetar verksamheten med att motverka ofrivillig ensamhet, bidra till hälsosamma vanor samt ge ett socialt sammanhang. De äldre som är i behov av stöd i det egna hemmet ska erbjudas en hemtjänst som genom kontinuitet, delaktighet och inflytande bidrar till trygghet.

När behovet av omsorg inte längre kan tillgodoses med förebyggande insatser och stöd i ordinärt boende kan den äldre ansöka om ett boende som utifrån ett personcentrerat förhållningssätt ger trygghet samt god vård och omsorg.

För att erbjuda en god boendemiljö krävs en samordning mellan lokaler, organisation, arbetsmetoder, värdegrund och god hushållning med resurser. Ur ett lokalperspektiv krävs att placeringen och utformningen av boendet understödjer den enskildes möjlighet till goda levnadsvillkor. Vid behov kan ett vård- och omsorgsboende med fördel lokaliseras tillsammans med en förskola.

Såväl inom- som utomhus planeras för en trivsamt, aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra. Möjligheten att ta emot vänner och anhöriga är en viktig del i detta. Inbjudande miljöer bidrar till goda möten. Boende, anhöriga och personal gynnas av en miljö där alla känner sig välkomna, där möjlighet till kontakt, stöd och goda relationer kan skapas och bibehållas. Närliggande och lättåtkomlig service som café och andra typer av vardagsnära funktioner kan öka känslan av en självständig och meningsfull tillvaro.

För att uppnå målet om att Huddinge kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare krävs förutsättningar för att arbetstagarna ska kunna bedriva god vård- och omsorg i en god arbetsmiljö med god hygienisk standard. För att locka anställda krävs även lättillgängliga och trygga möjligheter att färdas till och från arbetet under de olika tider på dygnet de anställda påbörjar och avslutar sitt arbetspass.

Sammanfattningsvis innebär detta att Huddinge kommun i sin planering ska sträva efter att

- Fortsätta genomföra en utveckling av hemtjänsten som leder till att fler äldre ska kunna och vilja fortsätta bo hemma i en trygg miljö som stärker den enskildes självständighet och utifrån det minska andelen äldre i behov av plats på ett vård- och omsorgsboende
- Vård- och omsorgsboenden placeras i kollektivtrafikhöga lägen så att det finns lättillgängliga och trygga möjligheter att färdas till och från arbetet under olika tider på dygnet och det ska vara enkelt för anhöriga att besöka sina närstående
- Inom- som utomhus planeras det för en trivsamt, aktiv och meningsfull tillvaro
- Det finns tillgång till lättåtkomlig service och andra vardagsnära funktioner

Beskrivning av nuläge

Lagen om valfrihetssystem, SFS 2022:992, (LOV) för vård- och omsorgsboenden innebär en ökad valfrihet för den enskilde. Den som ansökt om, och beviljats en insats i form av särskilt boende, kan själv välja mellan boende i egen regi (kommunens verksamhet) eller ett privat företag anslutet till LOV. Privata aktörer finns såväl inom som utom Huddinges kommungräns. Den som driver särskilt boende och uppfyller Huddinges krav för att driva ett sådant boende kan löpande ansluta sig till valfrihetssystemet. Kommunerna konkurrerar om platserna genom den ersättningsnivå de valt att erbjuda aktörerna. Det finns således ingen garanti eller förtur för kommunens egna invånare att få en önskad plats på ett privat boende inom kommunen.

Vård- och omsorgsboenden för äldre över 65 år

Huddinge kommun erbjuder vård- och omsorgsboende med inriktning demensvård och somatisk vård. Behovet av platser tillgodoses inom ramen för kommunens egna särskilda boenden och Lagen om valfrihetssystem, LOV. För personer med komplexa behov som inte täcks inom ramen för tillgängliga resurser köps plats utifrån individens behov enligt Lagen om offentlig upphandling (LOU).

För den som är äldre och bor hemma men tillfälligt behöver heldygnsomsorg av varierande grad och tidsrymd, erbjuds möjlighet till korttids- och växelboende. Korttidsboende innebär att den äldre bor på ett vård- och omsorgsboende under en kortare period. Växelvård betyder att den äldre som vårdas av anhöriga omväxlande bor hemma och på ett korttidsboende. Mindre justeringar av antalet ordinarie platser och korttidsplatser sker kontinuerligt i verksamheten utifrån behov. Då dessa platser endast är en mindre del av helheten och justeringar sker kontinuerligt bedöms behovet av dessa inte påverka strukturprogrammet i övrigt.

Vård- och omsorgsboende	Platser	Fördelning mellan egen och privat regi
Demens- och somatikplatser i egen regi	421	65 %
Demens- och somatikplatser enligt LOV och LOU	227	35% varav 81 % inom eller nära angränsande kommunen
<i>Totalt antal platser</i>	<i>648</i>	
Korttidsboende/växelvård demens och somatik i egen regi	51	100 %
Köpta platser korttidsboende/växelvård demens och somatik	0	0 %
<i>Totalt antal korttidsplatser/växelvårdsplatser</i>	<i>51</i>	

Tabell utifrån placeringsbeslut inom LOV samt LOU per den 1 oktober 2024. Platser i egen regi är de faktiska platserna i verksamheten i sitt bestånd.

Geografi

Huddinge kommuns vård- och omsorgsboenden indelade per strategiskt planområde.

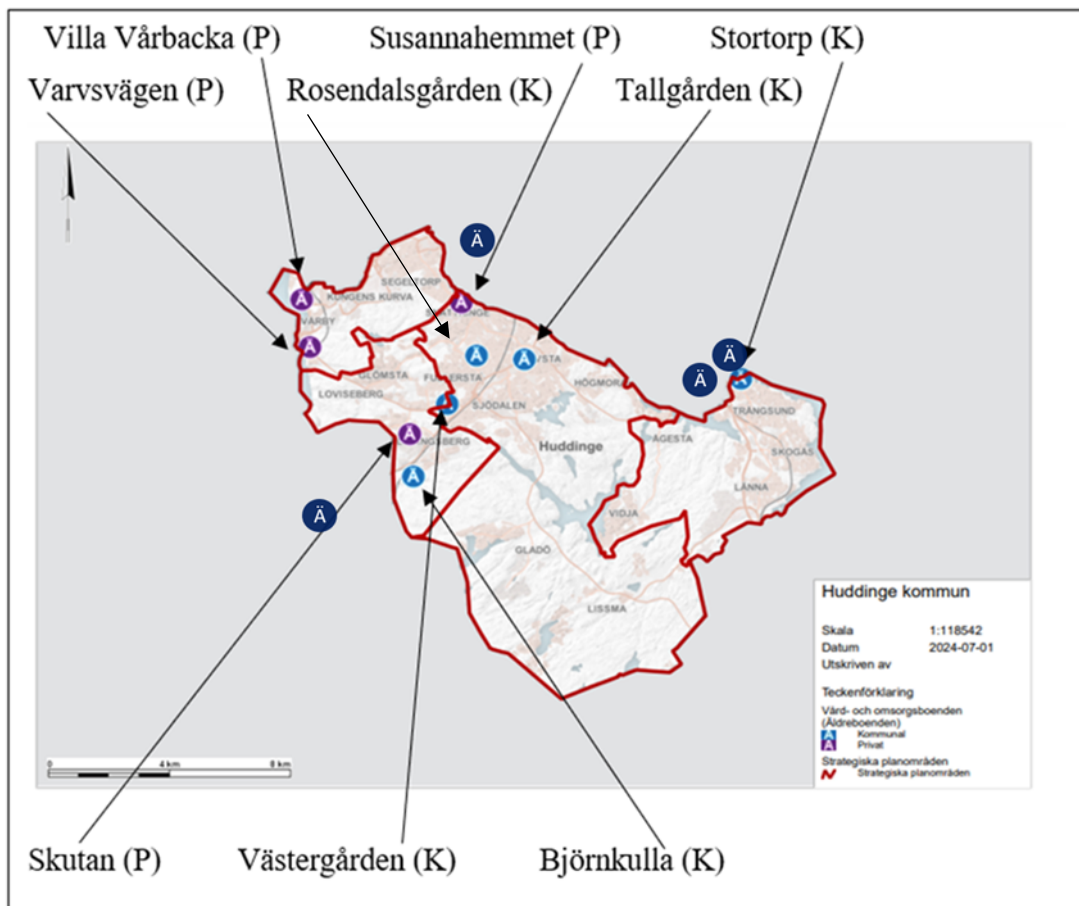
Östra 133 platser (Stortorp)

Mellersta 126 platser (Rosendalsgården, Tallgården)

Sydvästra 162 platser (Västergården, Björnkulla)

Nordvästra -

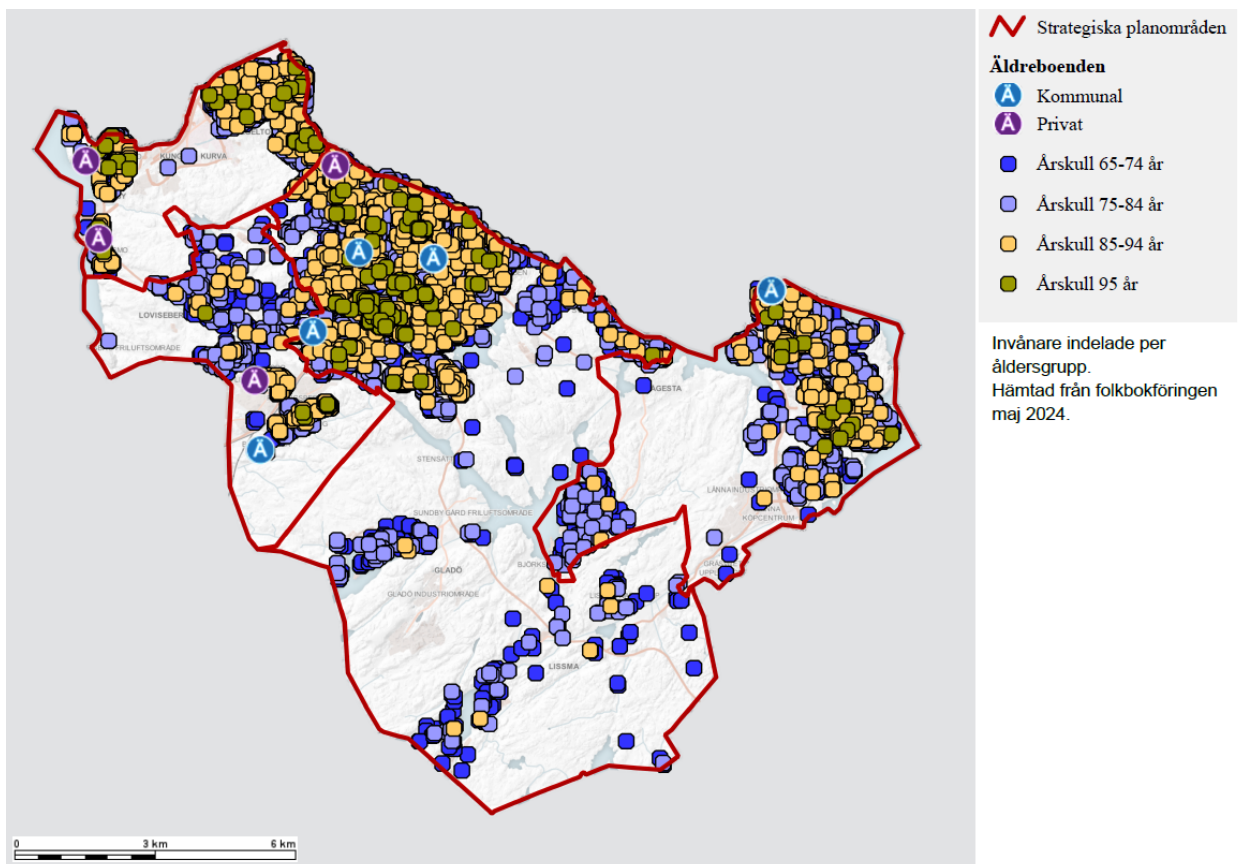
Östra	Mellersta	Sydvästra	Nordvästra
<ul style="list-style-type: none">• Vidja-Ågesta• Trångsund• Skogås• Länna	<ul style="list-style-type: none">• Snättringe• Stuvsta• Fullersta• Sjödalen• Högmora• Gladö-Lissma	<ul style="list-style-type: none">• Flemingsberg• Glömsta• Loviseberg	<ul style="list-style-type: none">• Vårby• Kungens kurva• Segeltorp

Placering av kommunala (K) samt privata (P) vård- och omsorgsboenden samt de fyra privata vård- och omsorgsboenden utanför kommunens gränser (Tumba, Långbro samt två i Farsta) där flest Huddingebor valt att bo.

En tendens är att i och med stigande ålder söker sig invånarna till mer stadsnära boenden med närhet till olika former av service. När verksamheten under 2023 följde upp inom vilken del av kommunen de boende flyttade från till ett vård- och omsorgsboenden så var resultatet att det överensstämmer väl med var vård- och omsorgsboenden finns placerade i kommunen. Innan flytt bodde 56 procent i centrala Huddinge samt Segeltorp och Stuvsta, 23 procent i Trångsund/Skogås. Siffrorna för Vårby/Masmo samt Flemingsberg/Visättra var 5 respektive 9 procent. Verksamhetens erfarenhet är också att de äldre i stor utsträckning tackar nej till boenden som erbjuds i en kommunal del annan än den man bor i inför att placering är aktuell. Detta visar att Huddinges äldre i första hand väljer ett boende i närhet till det egna hemmet.

Bilderna ovan beskriver placeringen av vård- och omsorgsboenden i Huddinge kommun samt hur befolkningen från 65 år och uppåt har valt att bosätta sig.

Befintliga byggnaders tekniska livslängd och ändamålsenlighet

En stor utmaning för kommunen är det befintliga byggnadsbeståndet som till övervägande del är uppfört i en tid när de tekniska lösningarna (material, utförande och energiförbrukning och liknande) inte var lika utvecklade som idag. Andra myndighetskrav gällde för såväl arbetsmiljö som vårdhygien, boendemiljö med mera. Kommunen tillsammans med fastighetsägarna står inför ett omfattande arbete att identifiera behoven, prioritera dessa samt planera för nödvändiga åtgärder. Åtgärder ska alltid utgå från kommunens riktlinjer för lokalförsörjning och baseras på ordningen –

1. Se över alternativa sätt att utföra uppdraget
2. Effektivisering av befintliga resurser
3. Anpassning av befintlig lokal
4. Större ombyggnation alternativt nybyggnation

Omvärldsanalys

Vid en omvärldsbevakning ses generellt att kommunernas befintliga byggnadsbestånd till stor del uppfördes under 1960–1970 talen och att många vård- och omsorgsboenden uppnått sin tekniska livslängd och ändamålsenlighet i övrigt. Detta innebär att konkurrensen om platser inom LOV antas komma att öka. Stockholms stad har meddelat att de planerar för renovering av 15 vård- och omsorgsboenden inom de kommande åren. För att lösa detta har de signalerat att de avser köpa fler platser inom LOV, för såväl kortare som längre tid, beroende på vägvägen att: renovera, bygga nytt eller handla upp fler platser från privata aktörer. Då Stockholms stad betalar en högre dygnersättning till LOV-utförare än Huddinge bedöms detta kunna komma att påverka tillgången till LOV-platser framöver. Från 2025 har även Haninge kommun aviserat att de kommer gå in i LOV vilket skulle kunna påverka Huddinges tillgång till LOV-platser ytterligare.

Geografi

Oberoende undersökningar och studier¹ visar att majoriteten av de äldre önskar att bo kvar i det egna hemmet. Erfarenhet från sökmönster (se under rubrik *Beskrivning av nuläge* ovan) i Huddinge kommun visar att de som är i behov av ett vård- och omsorgsboende företrädesvis väljer ett som ligger nära hemmet där de trivs och känner sig trygga. Då äldre i Huddinge, aktuella för att söka plats på ett vård- och omsorgsboende, i hög grad är koncentrerade till i första hand Snättringe, Stuvsta, Fullersta, Sjäddalen och Segeltorp och sedan Trångsund och Skogås innebär detta också att det inte finns underlag för att placera minst ett äldreboende i varje kommunedel.

Utifrån kommunens ambitioner och de flyttmönster verksamheten sett gällande äldre inom kommunens gränser bör nya boenden placeras –

- I första hand i något av områdena Snättringe, Stuvsta, Fullersta, Sjäddalen, Segeltorp och i andra hand i Trångsund eller Skogås
- I närhet till grönområden
- I närhet till service som café och andra typer av vardagsnära funktioner
- I kollektivtrafikknära lägen så att det finns lättillgängliga och trygga möjligheter att färdas till och från arbetet under olika tider på dygnet och gör det enkelt för anhöriga att besöka sina närstående

Volymplanering

Minskat platsbehov genom ökade stödinsatser i hemmet

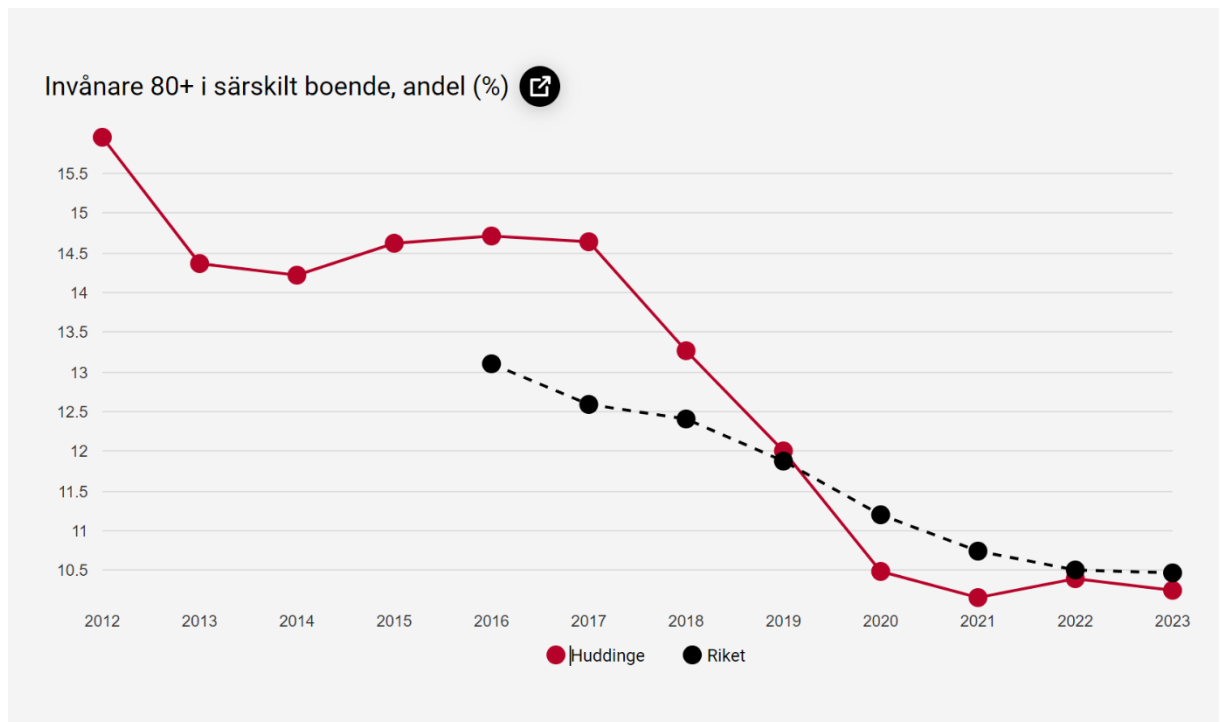
Trots ambitionen att fler ska kunna bo kvar hemma med stödinsatser kommer behovet av antalet platser att öka utifrån den prognostiserade befolkningsökningen

¹ Abramsson & Niedomysl 2008, Bodin 2012, GR 2012. Framtidens äldreboende, SKR, ISBN 978-91-7585-657-5

inom målgruppen. Detta ger ytterligare utmaningar i form av vägval för att tillförsäkra kommunen det antal platser som antas komma att behövas i framtiden.

I en tillbakablick på utvecklingen av andelen över 80 år i särskilt boende ser vi i Huddinge en markant minskning mellan åren 2017–2019, detta förklaras främst med den översyn av boståndsbedömningen som verksamheten påbörjade 2017. De förändringarna i boståndsbedömningen är nu genomförda och inga ytterligare effekter på volymer utifrån detta förväntas. Sedan 2021 har också den minskande trenden dämpats såväl i Huddinge som i Riket.

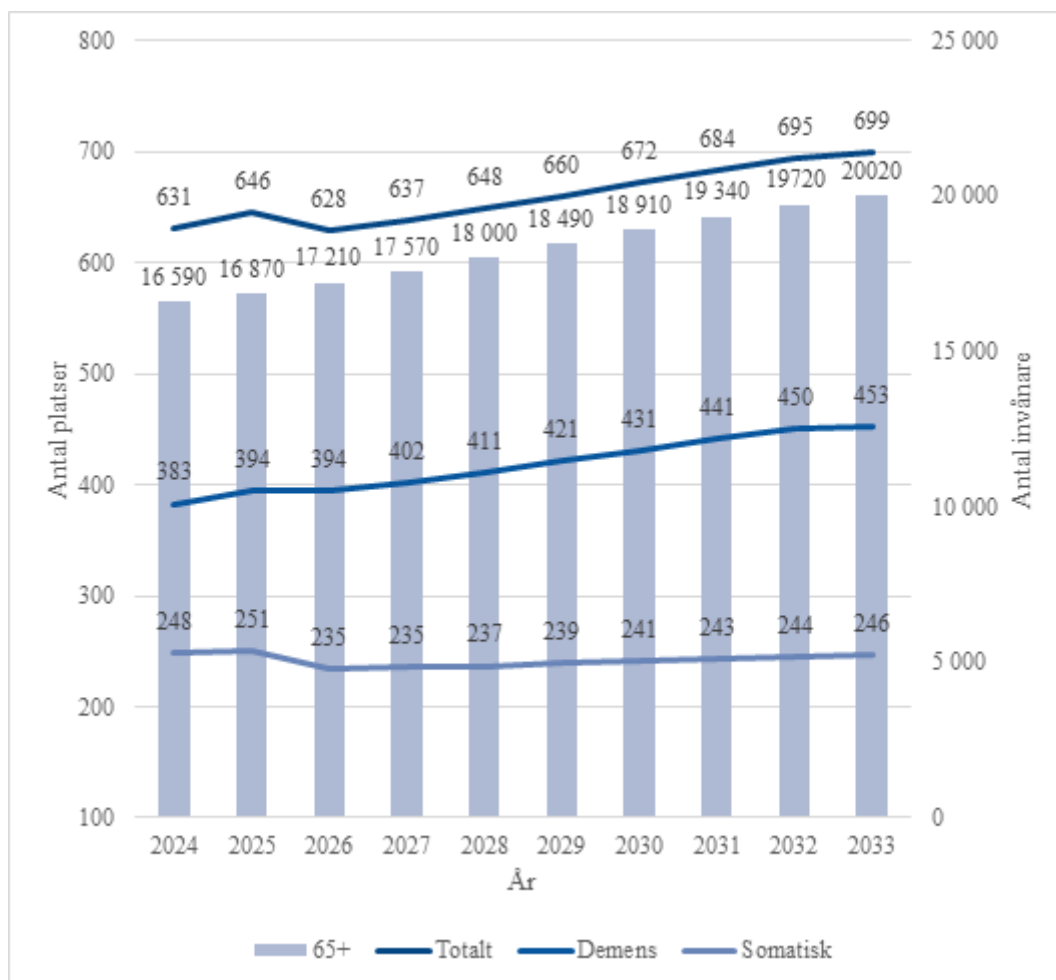

Diagrammet är taget från Kolada och visar utveckling i Huddinge och Riket för andelen invånare 80+ i särskilt boende

Det långsiktiga behovet är svårt att beräkna, särskilt då medicinska aspekter och möjligheter i framtiden i förhållande till den allmänna hälsoutvecklingen är relativt okända utöver den idag kända trenden att antalet äldre ökar. Skulle en prognos över antalet platser 80 + göras utifrån en trendlinje med start 2017 skulle behovet 2033 vara lägre, 6,3 procent, vilket innebär en minskning med 141 platser jämfört med aktuell prognos. Hänsyn behöver dock tas till de förändringar i boståndsbedömningen som genomförts vilket gav en markant minskning mellan 2017 och 2019. Men även till den dämpade trenden nationellt. Utgår prognosen från 2020 skulle behovet vara högre, 10,2 procent, vilket innebär ett behov av ytterligare 99 platser. Verksamhetens bedömning är att troligast scenario ligger mellan dessa värden. I samtliga scenarion är bedömningen att behovet i målgruppen 65–79 år ligger konstant.

Diagrammet nedan visar verksamhetens bedömning av behovet av antalet platser totalt sett i kommunen fram till 2033 förutsatt gällande befolkningsprognos (2025) för målgruppen 65 + som underlag. Hänsyn är tagen till att andelen i målgruppen äldre över 80 år med behov av plats på ett vård- och omsorgsboende ska minska till följd av ett utvecklat förebyggande arbete och en mer kvalificerad hemtjänst. Nämnden arbetar kontinuerligt med att ställa om för att nå målet. Den första oktober 2024 bodde 10,2 procent av invånarna 80 år eller äldre på ett äldreboende och bedömningen är att detta minskar till 9 procent till år 2030 och sedan ligger kvar på den nivån fram till 2033. Andelen boende i åldersgruppen 65 till 79 år förväntas vara konstant på 1,35 procent av befolkningsgruppen. Detta då åldersgruppen inte följer det övergripande mönstret för behov av insatsen särskilt boende utan till följd av olika omständigheter tidigt i livet har ett mer omfattande behov av stöd, exempelvis förvärvade skador eller tidig demens.

Diagrammet visar behovet av antalet platser på vård- och omsorgsboende fram till 2033 utifrån aktuell befolkningsprognos. 2033 är behovet 699 platser vilket är en ökning med 68 platser från 2024.

Vård- och omsorgsboenden för övriga målgrupper

Verksamheten ser att det inom övriga målgrupper finns individer som innan de fyllt 65 år har behov utav ett stadigvarande boende i nivå med det stöd som

tillhandahålls på ett vård- och omsorgsboende. Vid en genomgång av behovet inom socialförvaltningen är bedömningen att detta det rör sig om cirka 20 platser. Idag tillgodoses detta behov genom köp av externa platser och verksamheten betalar i genomsnitt cirka 3 300 kr/dygnet för dessa platser. Genom att skapa utrymme för dessa individer inom kommunens vård- och omsorgsboenden är bedömningen att resurser kan nyttjas mer effektivt. Resurser som medicinsk kompetens samt hantering av mat med mera kan samnyttjas samtidigt som vissa särskilda anpassningar, gällande lokalfunktion samt personalresurser, kan behöva tillföras. Bedömningen är att om behovet skulle tillgodoses i egen regi skulle dygnskostnaden vara cirka 2 000 kr. För en helårsplats innebär detta en besparing på 475 tkr.

Framtida behov

Den senaste lokalbehovsprognosen visar ett behov av 68 nya vård- och omsorgsplatser fram till 2033. Utöver lokalbehovsprognosen tillkommer ett behov av ytterligare 20 platser för övriga målgrupper som beskrivits ovan. Platsbehovet för 2033 uppgår då till totalt 719 platser.

Att ha en fördelning mellan egen regi och LOV ger kommunen utrymme för flexibilitet, vilket är av värde då behovet av platser varierar över tid beroende på olika omständigheter – såsom äldres hälsa, tillgången till LOV-platser och utvecklingen av hemtjänsten. För att få en ekonomisk hållbarhet är det av vikt att kommunens boenden i egen regi fortsatt har en stadigt hög beläggning. För att öka sannolikheten att äldre väljer kommunens egna bostäder så behöver Huddinge kommun satsa på boenden av hög standard, med god service och i ett attraktivt geografiskt läge.

Bedömningen är att kommunen behöver planera för fördelningen mellan egen regi och LOV. Utifrån nuläge och den utveckling som beskrivs framåt är bedömningen att kommunen ska sträva efter att ha 70 % av platserna på vård- och omsorgsboenden i egen regi.

Ett vård- och omsorgsboende måste ha minst 60 platser för att bära sig ekonomiskt enligt dagens ekonomimodell och hyresnivåer. Framtida boenden kan antas få en högre hyra i och med kostnadsläget vid nyproduktion, och bedömningen efter ekonomisk analys är att kommunen vid nybyggnation för egen regi bör beräkna uppskattningsvis 90 platser för att få ekonomisk bärighet.

Under 2025 kommer en omfördelning göras av korttids-/växelvårdsplatser och ordinarieplatser på kommunens egna boenden. Detta kommer resultera i ytterligare sju ordinarie platser vilket gör att beståndet i egen regi kommer att uppgå till 428 platser

Med tillkomsten av 90 platser i egen regi skulle verksamheten ha 518 platser, jämfört med 428 under 2025, i egen regi. Detta skulle 2033 motsvara 72 % av det totala behovet. Tillkommer inga nya platser fram till 2033 skulle motsvarande siffra vara 59 %. Har verksamheten en för låg andel platser i egen regi ökar risken att kommunen ej kan erbjuda den enskilde en plats på ett vård- och omsorgsboende, att ersättningsnivån behöver höjas för att säkra en plats via LOV alternativt att en plats ej kan erbjudas utifrån kommunens ambitioner i detta strukturprogram.

Val framåt

Utifrån det som beskrivits ovan är bedömningen att ytterligare 90 platser i egen regi geografiskt placerade i något av områdena Snättringe, Stuvsta, Fullersta, Sjödalen eller Segeltorp bäst skulle uppfylla kommunens ambitioner kopplade till vård- och omsorgsboenden fram till 2033.

Motivering till bedömning –

- Höja andelen platser i egen regi för att öka sannolikheten att Huddinges äldre har tillgång till boendeplatser utifrån kommunens ambitioner
- Minska beroendet av LOV-platser
- Attraktiv placering för att öka sannolikheten för en hög beläggning
- Tillskapas ett nytt boende behöver det kunna ta emot 90 boenden för att få ekonomisk bärighet

Osäkerhetsfaktorer i bedömningen –

- Tillgången till LOV-platser i närområdet utifrån framtida behov i Stockholm stad och Haninge.
- Om verksamhetens mål med att fler äldre ska kunna få stöd i hemmet inte skulle uppnås till 2033 skulle det öka behovet av platser. Om ingen förändring sker skulle ytterligare cirka 100 platser utöver prognosen behövas.
- Äldres allmänna hälsoutveckling i förhållande till medicinska aspekter och utvecklingen av välfärdsteknik

Nämnden behöver kontinuerligt följa och analysera konsekvensen av ovan nämnda osäkerhetsfaktorer för att säkra tillgången av boendeplatser för Huddinges äldre. Vid utökat behov behöver nämnden beskriva behovet i lokalbehovsprognosen.